

תחזית מאקרו כלכלית לשנת 2013

30 באוקטובר 2012

תרחיש בסיס - הנחות היסוד ותנאי רקע

- ✓ **האצה קלה צפויה בקצב הצמיחה העולמי – לפי תחזיות הגופים הכלכליים הבינלאומיים**
צפויה בשנת 2013 האצה קלה ביותר בקצב צמיחת הכלכלה העולמית: צפי לצמיחה עולמית של 2.4%, לאחר 2.2% בשנת 2012.¹
- ✓ **התאוששות קלה צפויה בגוש האירו – גוש האירו, אליו מופנים כ- 30% מיצוא הסחורות הישראליות, צפוי לרשום צמיחה מתונה של 0.4% בתוצר ב- 2013, לאחר נסיגה של 0.4% ב- 2012.**
- ✓ **האצה צפויה בקצב צמיחת המדינות המתפתחות - סין, אליה מופנים כ- 5% מהיצוא הישראלי, צפויה לצמוח ב- 8.6% בשנה הבאה, לאחר 7.8% ב- 2012. במקביל, צפויה הודו, אליה מופנים כ- 4% מהיצוא הישראלי, לצמוח ב- 6.5% ב- 2013 לאחר 6.1% ב- 2012.**
- ✓ **האצה צפויה גם בקצב התרחבותו של הסחר העולמי בסחורות - לפי תחזיות הגופים הכלכליים הבינלאומיים צפוי ב- 2013 גידול של 4.6%, לאחר 3.5% בשנת 2012.**
- ✓ **יציבות צפויה בקצב הצמיחה של כלכלת ארה"ב, אליה מופנים כ- 24% מיצוא הסחורות של ישראל: צפי לצמיחה של כ- 2%, בדומה ל- 2012.**
- ✓ **גורמים לא מעטים יתמכו גם השנה בביקושי הצרכנים הפרטיים – הביקושים המקומיים ימשיכו ליהנות בשנה הקרובה מעלייה ריאלית של השכר הממוצע במשק, לצד המשך קליטת העובדים למגזר העסקי. בנוסף, תהנה חלק מהאוכלוסייה מגידול בהכנסה הפנויה: הן משפחות לילדים קטנים, שהחלו ליהנות מיישום חוק חינוך חינם לילדים בגילאי 3 - 4, והן אוכלוסיית משתכרי שכר המינימום וסביבתו, אשר נהנו באוקטובר 2012 מהעלאה של כ- 5% בשכרם. בנוסף, ייהנו הצרכנים המקומיים גם השנה מסביבת ריבית ריאלית נוחה, אשר תתמוך אף היא בביקושים המקומיים.**
- ✓ **מנגד, ישנם מספר גורמים לא מבוטלים שיפעלו לריסון הצריכה הפרטית – השילוב של העלאת מס ההכנסה לבעלי ההכנסות הבינוניות והגבוהות², לצד העלאת המע"מ בספטמבר 2012 וגל ההתייקרויות הצפוי במשק (בשלב זה בעיקר בתחום המזון, החשמל והמים), צפויים לפגוע בנכונות הצרכנים להרחיב את רכישותיהם בשנה הקרובה.**
- ✓ **גורמים מרחיבים בצד ההשקעות – פרויקט הקמת עיר הבה"דים בדרום, אשר נמצא בעיצומו, צפוי להביא בשנה הקרובה לגידול ניכר בהשקעות בתשתיות באזור כולו, וכן לגידול בביקושים מהתעשייה המקומית בתחומים הרלבנטיים.**

¹ על פי תחזית מחלקת המחקר של ה-Economist, ספטמבר 2012.

² במסגרת צעדי האוצר לעמידה ביעד הגרעון בשנת 2013 יועלה מס ההכנסה לשכר העולה על 14,000 ₪ בחודש ויוטל מס יסף לבעלי ההכנסות הגבוהות (מעל 800 אלף ש"ח בשנה).

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

- ✓ **גידול בעלויות השכר** – הקדמת העלאת הפרשות המעסיקים לביטוח לאומי על חלק השכר הגבוה מ- 60% מהשכר הממוצע ב- 0.6% לינואר 2013 (במקום ינואר 2014 כמתוכנן), תביא לגידול נוסף בהוצאות השכר של החברות. גידול זה, מתווסף לעדכון שכר המינימום ולהסכם לקליטת/השוואת תנאים לעובדי קבלן, אשר ימשכו כלפי את מעלה את רמות השכר במגזר העסקי כולו.
- ✓ **התייקרות מחירי התשומות** - בשנת 2013 צפויה עלייה נוספת במחירי התשומות שבשליטת הממשלה, לרבות החשמל, הארנונה והמים. בנוסף, בשנת 2013 עלייה דולרית של מחירי חומרי הגלם התעשייתיים בעולם³, זאת על רקע ההאצה הקלה הצפויה בכלכלה העולמית. התייקרויות אלו יפעלו לשחיקת רווחיות החברות הישראליות ויפגעו בכושר התחרות.
- ✓ **מנגד, תיתכן כבר מאמצע 2013 הוזלה במחירי האנרגיה לתעשייה המקומית** – במידה ואספקת הגז הטבעי למפעלים אכן תחל כמתוכנן באמצע שנת 2013, הרי שהדבר יסייע, לפחות לחלק מהמפעלים (בשלב הראשון בעיקר למפעלים הגדולים), להוזלה הדרגתית בהוצאות האנרגיה ולשיפור ארוך טווח בכושר התחרות שלהם.
- ✓ **במהלך שנת 2013⁴ צפויה יציבות בשערו של השקל ביחס לדולר** – בשנת 2013 צפוי שער החליפין לשמור על יציבות סביב רמת ה- 3.8 ש"ח לדולר. מאחר ולמעלה מ- 75% מעסקאות היצוא נקובות בדולרים, יציבות זו בשער החליפין תוכל לסייע ליצואנים להתמודד עם השחיקה המתמשכת בכושר התחרות. על אף תחזית זו, ישנה סבירות לא מבוטלת לחידוש מגמת הייסוף בשערו של השקל מול הדולר כבר במהלך שנה זו.
- ✓ **במהלך שנת 2013⁴ צפוי תיסוף בשערו של השקל מול האירו** – היצואנים לגוש האירו צפויים גם בשנה הקרובה להתמודד עם שילוב של ביקושים חלשים לצד ייסוף בשערו של השקל אל מול היורו, אשר יפגע ברווחיותם. עוצמת הייסוף תלויה כמובן במידת היחלשותו של האירו בעולם, על רקע עוצמת המשבר וסוגיית יציבותו של גוש האירו.
- ✓ **סביבת מס אטרקטיבית לתעשייה המייצאת** – התעשייה המייצאת תהנה החל מ- 2013 מהפחתה נוספת בשיעורי מס החברות: שיעור המס ירד ל- 12.5% לחברות התעשייה המייצאות במרכז הארץ ו- 7% בפריפריה.

תחזית זו מניחה יציבות במצב הביטחוני, עם מצב גיאופוליטי דומה להיום

³ לפי תחזית ה- Economist, World commodity forecasts: industrial raw materials, אפריל 2012.

⁴ דצמבר 2013 לעומת דצמבר 2012.

תחזית לשנת 2013 – תרחיש בסיס

- ✓ **בשנת 2013 צפויה האטה נוספת בקצב צמיחת המשק: התוצר צפוי לצמוח ב- 2.7%,** לאחר צמיחה של 3.5% בשנת 2012⁵, ושל 4.6% בשנת 2011.
- ✓ **משמעות הדבר, עלייה מתונה, של 0.9%, בתוצר לנפש בשנת 2013,** לאחר גידול של 1.7% בשנת 2012 וקצב גידול ממוצע של קרוב ל- 3% בשנים 2010-2011.
- ✓ **ההאטה תיגזר ברובה מהאטה בקצב צמיחת התוצר העסקי, אשר צפוי לצמוח ב- 2.3%,** לאחר צמיחה של 3.4% ב- 2012, וצמיחה מהירה של 5.1% ב- 2011.
- ✓ **תחזית זו מניחה המשך צמיחה ביצוא הסחורות והשירותים (ללא יהלומים):** גידול של 5.3% צפוי בשנת 2013, לאחר גידול של 5.6% ב- 2012 ושל 4.1% בשנת 2011.
- ✓ **גידול זה ביצוא ייגזר ברובו מגידול ביצוא התעשייתי (ללא יהלומים),** אשר צפוי לרשום צמיחה ריאלית של כ- 6%, זאת על רקע שילוב של נקודת פתיחה גבוהה ביצוא בתחילת 2013, לצד רוח גבית הצפויה מצד היקפי הסחר העולמי בסחורות וכן יישום מספר עסקאות יצוא גדולות ומתמשכות על-ידי מספר קטן של חברות תעשייה גדולות.
- ✓ **מנגד, האטה צפויה בקצב התרחבות יצוא השירותים:** גידול צפוי של 4.1%, לאחר גידול שנתי של 5.2% בשנים 2012 - 2011.
- ✓ **בשנת 2013 צפויה האטה קלה נוספת בקצב התרחבות הצריכה הפרטית:** צפוי גידול של 2.1%, לאחר גידול של 2.8% ב- 2012 ושל 3.8% ב- 2011. גידול זה ייגזר כולו מעלייה בצריכה הפרטית השוטפת (2.6%), תוך המשך הירידה בצריכת מוצרים בני קיימא (צפויה נסיגה של כ- 4.4%).
- ✓ **הצריכה הפרטית לנפש צפויה לעלות בשיעור מתון של 0.3%,** לאחר גידול של 0.9% בשנת 2012 ושל 1.9% ב- 2011.
- ✓ **מנגד, האצה קלה צפויה בקצב גידול ההשקעות בענפי המשק (ללא אוניות ומטוסים):** גידול של 2.4% צפוי בהשקעות אלו, לאחר גידול מתון של 1.4% בשנת 2012, וגידול דו-ספרתי בשנת 2011 (18.5%). האצה זו תושפע בעיקרה מההאצה הצפויה בהשקעה בתשתיות ובנייה שאינה למגורים, זאת על רקע תחילת העבודות של הקמת עיר הבה"דים בדרום ופרויקט תשתית נוספים. **מנגד, צפויה נסיגה חדה (של כ- 7%) בהשקעות בבנייה למגורים בשנת 2013,** זאת לאחר גידול של קרוב ל- 5% ב- 2012 וגידול דו-ספרתי של 12.5% ב- 2011.
- ✓ **האטה צפויה בקצב גידול הצריכה הציבורית המקומית (ללא יבוא ביטחוני),** זאת בעיקר על רקע צפי להעדר תקציב מאושר עד אמצע 2013, תוך הקפאת פעילויות מחוללות צמיחה לצד התנהלות עם תקציב מרסן (שייגזר מ- 1/12 מתקציב 2012). בנוסף, צפויים להערכתנו קיצוצים נוספים בסעיפי ההוצאה בתקציב 2013, אשר יבואו לידי ביטוי החל מאמצע השנה, לאחר אישור התקציב. כך, צפוי ב- 2013 גידול של 3.6% בצריכה הציבורית המקומית, לאחר גידול מואץ של 4.3% ב- 2012.

⁵ לפי אומדנים ראשונים לשנת 2012 שפרסמה הלמס' באמצע אוקטובר 2012.

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

✓ האטה צפויה גם בקצב קליטת המועסקים למשק: להערכתנו, יחול ב- 2013 גידול של 1.9% במספר המועסקים הישראלים במשק (תוספת של כ- 64 אלף איש), לאחר גידול של 3.2% ב- 2012. להערכתנו, הגידול ייגזר ברובו מגידול במספר המועסקים במגזר הציבורי, לצד קליטה מתונה ביותר במגזר העסקי.

✓ במקביל, צפויה ב- 2013 עלייה חדה בשיעור האבטלה, ל- 7.7% מכוח העבודה האזרחי. משמעות הדבר תוספת של כ- 23 אלף מובטלים, ועלייה למספר כולל של כ- 286 אלף בלתי מועסקים, לעומת 263 אלף בשנת 2012. עלייה זו בשיעור האבטלה תלווה, להערכתנו, בגידול נוסף בשיעור ההשתתפות בכוח העבודה.

תחזית בסיס של התאחדות התעשיינים לשנת 2013

תחזית התאחדות התעשיינים 2013	2012 אומדן למס'	2011	
2.7%	3.5%	4.6%	תוצר
0.9%	1.7%	2.7%	תוצר לנפש
2.3%	3.4%	5.1%	תוצר עסקי
2.1%	2.8%	3.8%	צריכה פרטית
-4.4%	-5.6%	10.6%	מזה: בני-קיימא
2.6%	3.6%	3.2%	צריכה שוטפת (צריכה למעט בני-קיימא)
0.3%	0.9%	1.9%	צריכה פרטית לנפש
3.6%	4.3%	2.7%	צריכה ציבורית מקומית
3.7%	4.9%	3.3%	מזה: צריכה אזרחית
3.2%	1.9%	1.7%	צריכה ביטחונית מקומית
-0.8%	7.7%	23.5%	השקעה גולמית מקומית
-0.8%	2.6%	16.0%	מזה: השקעה בנכסים קבועים
-7.3%	4.9%	12.5%	השקעה בבנייה למגורים
2.4%	1.4%	18.5%	השקעות בענפי המשק (ללא או"מ)
5.3%	5.6%	4.1%	יצוא סחורות ושירותים (ללא יהלומים)
6.0%	5.9%	3.5%	מזה: יצוא סחורות (ללא יהלומים)
6.0%	5.8%	3.6%	מזה: יצוא תעשייתי
4.1%	5.2%	5.2%	יצוא שירותים
3.3%	3.2%	11.2%	יבוא אזרחי
3.4%	2.8%	12.2%	מזה: יבוא סחורות אזרחי
3.0%	4.5%	7.9%	יבוא שירותים
7.7%	7.3%	7.1%	שיעור אבטלה
286	263	247	מספר מובטלים (אלפים)
64.3%	63.8%	62.6%	שיעור השתתפות בכוח העבודה
1.9%	3.2%	2.9%	מועסקים ישראלים

תחזית זו בוצעה ע"י מחלקת המחקר הכלכלי

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת המחלקה

טלפון: 03-5198807